

Starogard Gdański, 13.08.2019 roku

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY
al. Jana Christiana Szucha 12
00-918 Warszawa

Skarżący: J C

PESEL:

Repr. przez pełnomocnika z urzędu
Adwokata Beatę Sprengel
Kancelaria Adwokacka
ul. Gimnazjalna 1
83-200 Starogard Gdański
NR WPISU GDA/Adw/3292

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Działając w imieniu skarżącego J C (dalej jako skarżący albo skazany), jako pełnomocnik z urzędu wyznaczony do sporządzenia skargi konstytucyjnej na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w S

Wydział I Cywilny z dnia .05.2019 roku, sygn. akt
wraz z pismem Pomorskiej Izby Adwokackiej w Gdańsku z dnia .06.2019 roku
, doręczonego mi przesyłką pocztową poleconą w dniu 25.06.2019 roku,
których odpisy przedkładałam w załączeniu skargi, niniejszym:

Kancelaria Adwokacka ul. Gimnazjalna 1, NIP 5922202140
Adwokat Beata Sprengel 83-200 Starogard Gdański REGON 368691690
tel. 790 725 552 e-mail: adwokat@sprenge1.pl www: adwokat.stg.sprenge1.pl
Rachunek. Bankowy (mBank): 71 1140 2004 0000 3902 7722 6584

postanowieniem Sądu Okręgowego w G z dnia .04.2018 roku, a odpis postanowienia został skarżącemu doręczony w dniu .04.2018 roku. Powyższe postanowienie zostało przez skarżącego zażalone, na skutek czego orzekł Sąd Apelacyjny w G Wydział Cywilny – sygn. akt i postanowieniem z dnia .02.2019 roku zażalenie skarżącego zostało oddalone. Postanowienie Sądu Apelacyjnego zostało skarżącemu doręczone w dniu 21.02.2019 roku. Wydane postanowienie jest prawomocne a tym samym skarżący wyczerpał przewidziany w postępowaniu cywilnym tok instancyjny. W przedmiocie wniosku o wyłączenie sędziego skarżący nie posiada uprawnienia do wniesienia skargi kasacyjnej. Wskazane postanowienie Sądu Apelacyjnego stanowi orzeczenie ostateczne w rozumieniu art. 79 Konstytucji RP oraz art. 77 §1 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Skazany uzyskał uprawnienie do wniesienia skargi konstytucyjnej.

Wnioskiem z dnia 12.03.2019 roku, który wpłynął do Sądu Rejonowego w S dnia 20.03.2019 roku skarżący wniósł o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu dla sporządzenia skargi konstytucyjnej. Wniosek wpłynął do Sądu w 27 dniu od rozpoczęcia terminu na złożenie skargi konstytucyjnej, o którym mowa w art. 77 §1 o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym skarżący wniósł o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu dla sporządzenia skargi konstytucyjnej. Postanowieniem z dnia .05.2019 roku Sąd Rejonowy w S Wydział I Cywilny, sygn. akt ustanowił dla skarżącego pełnomocnika, którego wyznaczy Pomorska Izba Adwokacka w Gdańsku. Pismem z dnia z dnia .06.2019 roku Pomorska Izba Adwokacka w Gdańsku wyznaczyła skarżącemu pełnomocnika w osobie adwokata Beaty Sprengel. Pismo zostało pełnomocnikowi doręczone w dniu 25.06.2019 roku. Od tego też dnia nastąpiło wznowienie biegu

o wyłączenie sędziego, w którym domagał się wyłączenia sędziego z powodu utraty zaufania strony co do bezstronności sądu i obiektywnego działania w granicach prawa przejawiającego się w naruszaniu przez sędziego przepisów proceduralnych.

Zastosowanie zaskarżonego przepisu doprowadziło, zdaniem skarżącego, do naruszenia przysługujących mu praw i wolności określonych w, art. 32 ust. 1, art. 7 w zw. z art. 83, art. 30 oraz art. 45 ust 1 w zw. z art.2 Konstytucji RP t.j.:

- a) Wynikającego z art. 32 ust.1 Konstytucji RP prawa do równości wszystkich obywateli i równego traktowania przez władze publiczne,
- b) Wynikającego z art. 7 w zw. z art. 83 Konstytucji RP prawa do zaufania do organów państwa, które w swej działalności przestrzegają prawa, przepisów proceduralnych i działają w oparciu i w granicach prawa,
- c) Wynikającego z art. 30 Konstytucji RP prawa do ochrony przyrodzonej i niezbywalnej godności,
- d) Wynikającego z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji RP prawa do rozpoznania sprawy przez bezstronny i obiektywny sąd zobowiązany do przestrzegania praworządności.

Wskazane powyżej przepisy Konstytucji przeplatają się i w sposób kompatybilny uzupełniają swe zakresy, dlatego nie sposób odnieść się sztywno do każdego z nich bez wchodzenia w zakres innego, bardziej szczegółowego przepisu w zakresie uzasadnienia sposobu w jaki przepis art. 49 k.p.c. naruszył wskazane prawa podmiotowe skarżącego – co nastąpi w punkcie 4. uzasadnienia.

3. Stan faktyczny.

W trakcie toczącego się przed Sądem Okręgowym w G Wydział Cywilny Rodzinny postępowania w przedmiocie , sygn. akt skarżący zwrócił uwagę na uchybienia przepisom postępowania, których jego zdaniem dopuszczał się Sąd w osobie sędziego referenta. Wobec skali i częstotliwości uchybień proceduralnych skarżący nabrał podejrzeń co do bezstronności sędziego, dlatego też złożył wniosek o wyłączenie sędziego w trybie art. 49 k.p.c. Wniosek uzasadniony był wątpliwościami skarżącego co do działań podjętych przez sędziego bez podstawy prawnej i poza granicami prawa, wykraczając poza uprawnienia. Skarżący powoływał się na zasady legalizmu, sprawiedliwości proceduralnej i prawa do bezstronnego sądu. Sąd I instancji oddalił wniosek skarżącego wskazując, że zarzut naruszanie procedury nie może być skutecznym środkiem wyłączenia sędziego na podstawie art. 49 k.p.c. Sąd II instancji – działając na skutek zażalenia – oddalił zażalenie i dzieląc pogląd sądu I instancji rozwinął myśl, wskazując, że uchybienia proceduralne nie stanowią samodzielnej przesłanki wyłączenia sędziego na mocy art. 49 k.p.c., gdyż ten dotyczy tylko okoliczności uzasadniających wątpliwości co do bezstronności sędziego a nie oceny merytorycznej jego decyzji procesowych, do czego służą środki odwoławcze od orzeczeń sądu I instancji.

4. Uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazanymi konstytucyjnymi prawami podmiotowymi skarżącego.

Obecna treść art. 49 k.p.c. wskazuje, że uzasadniona wątpliwość co do bezstronności sędziego stanowi podstawę do jego wyłączenia. Pojęcie to jest jednak niedookreślone i nie wskazuje jakie okoliczności miałyby świadczyć o braku

obiektywizmu sądu. „Okoliczności tego rodzaju” nie da się zakwalifikować wyłącznie do kategorii zażyłości osobistych, znajomości czy pracy w jednym sądzie. Skarżący doszedł do przekonania, iż sędzia referent rozpoznający jego sprawę w podejmowanych przez siebie decyzjach niebędących orzeczeniami lecz mającymi wpływ na przebieg postępowania wykraczał poza uprawnienia nadane sędziemu w przepisach, bądź jeśli mieściły się one w zakresie uprawnień sędziego to były pozbawione podstawy prawnej i faktycznej. Jeżeli więc stron w toku postępowania nabiera przekonania co do faworyzowania przez sąd drugiej strony poprzez działalność niezgodną z przepisami winna na tej podstawie żądać skutecznego wyłączenia sędziego, ponieważ straciła zaufanie do obiektywizmu danego sędziego. Oczywistym jest, że postępowanie przed sądem I instancji jest kluczowym etapem postępowania. Wszystkie decyzje sądu I instancji co do przebiegu postępowania składają się w efekcie na orzeczenie merytoryczne i pozostawienie oceny procesowej działalności sądu wyłącznie sądowi drugiej instancji – jako kontroli instancyjnej w przeważającej części nie jest w stanie odtworzyć atmosfery z sali rozpraw przed sądem I instancji. Zatem wykluczenie z zakresu okoliczności, o których mowa a art. 49 k.p.c. możliwości wyłączenia sędziego na skutek wniosku uzasadniającego subiektywną utratą zaufania strony co do bezstronności sądu i obiektywnego działania w granicach prawa narusza konstytucyjne prawa podmiotowe obywateli określone w art. 2, art. 7 w zw. z art. 83, art. 30, art. 32 ust. 1 oraz art. 45 ust 1. Konstytucji RP. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 17.04.2007 roku sygn. akt SK 20/05 *zarzut niekonstytucyjności może więc dotyczyć zarówno tego, co ustawodawca w danym akcie unormował, jak i tego, co w akcie tym pominął. Ocenie Trybunału Konstytucyjnego podlega zawsze treść normatywna zaskarżonego przepisu, a więc także brak pewnych elementów normatywnych, których istnienie warunkowałoby konstytucyjność danej regulacji.*

Podstawowym prawem konstytucyjnym, wyjściowym dla rozważenia naruszeń jakie mają miejsce przy okazji zastosowania art. 49 k.p.c. w obecnej treści jest równość. Zagwarantowana w art. 32 ust. 1 Konstytucji równość wszystkich obywateli i obowiązek jednakowego traktowania przed władzą publiczną, w tym także sądy, zostaje naruszona, jeśli pozwala się na naruszenia proceduralne względem jednej strony, a strona ta pozbawiona jest możliwości przeciwstawienia się takowym naruszeniom. Potęguje to poczucie niesprawiedliwego traktowania, a sam fakt, że brak możliwości wyłączenia sędziego, do którego strona nie ma zaufania, zmusza do trwania w takim postępowaniu i dalszego znoszenia naruszeń, co prowadzi do poniżającego traktowania i tym samym narusza godność strony, którą gwarantuje art. 30 Konstytucji.

Rozwinięciem prawa do równego traktowania są także przepisy art. 7 w zw. z art. 83 Konstytucji. Skoro nikt nie stoi ponad prawem, którego obowiązek przestrzegania dotyczy wszystkich i wszelkie organy władzy publicznej zobowiązane są działać na podstawie i w granicach prawa, to też sądy związane są literą prawa. Nie chodzi tutaj o zakres orzekania, gdzie sędziowie są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji i ustawom lecz o przestrzeganie procedur *a jednocześnie także podstawowych przepisów ustrojowych, które tworzą dany organ władzy publicznej i wyposażają go w odpowiednie kompetencje, w ramach których wydane zostaje ostateczne rozstrzygnięcie dotyczące skarżącego (przepisy ustrojowe) (wyrok TK z dnia 24.10.2007 SK 7/06).* „Wymóg podstawy prawnej dla działania organów władzy publicznej oznacza, że mogą one działać na podstawie upoważnień przewidzianych w prawie. Wymóg ten jest ściśle związany z wymogiem podejmowania działań w granicach prawa. Prawo udzielając organom władzy publicznej upoważnień do podejmowania określonych działań wyznacza jednocześnie ich granice. Wykraczanie poza te granice kwalifikuje się jako

działanie bez podstawy prawnej, to równocześnie działanie poza granice wyznaczone przez prawo” - T. Stawicki, P. Winczorek „, Wstęp do prawodawstwa”. Zatem nieprzestrzeganie przez sąd przepisów postępowania, które jako zarzut w świetle obowiązujących przepisów wymagają uprzedniego zgłoszenia zastrzeżenia do protokołu i następnie podniesienia zarzutu apelacyjnego dopuszczalne jest przez cały czas trwania postępowania w I instancji. Dalej idąc, uchybienia proceduralne, których dopuści się sędzia w sądzie II instancji pozostają poza jakąkolwiek kontrolą. Powyższe stanowi naruszenie prawa równości, powszechnego przestrzegania praworządności i uchybia zasadzie legalizmu. Brak jest bowiem instrumentu pozwalającego na kontrolę legalności działań sądu tak jak w przypadku kontroli bezstronności. Nierówne respektowanie przepisów procesowych, dowolne ich stosowanie i niedostateczne dopasowanie podjętych decyzji do stanu faktycznego powoduje uzasadnione poczucie niesprawiedliwego traktowania strony. Jeśli jednak działalność sądu nie jest poddawana kontroli co do jej zgodności z przepisami i przez to równego i obiektywnego stosowania prawa względem każdej ze stron taka kontrola bezstronności sędziego rozpoznającego sprawę pozostaje iluzoryczna i sprowadza się wyłącznie do wyłączenia na wniosek samego sędziego nie natomiast na wniosek strony. Narusza to również prawo konstytucyjne do zaufania organom władzy publicznej zarówno w sferze równego traktowania jak i respektowania przepisów prawa. Należy podkreślić, za Trybunałem Konstytucyjnym, że *niepewność i niespójność regulacji prawnych stanowiących podstawę kwalifikowania osób w sprawach, mających zasadnicze znaczenie dla realizacji ich praw osobistych, prowadzi do wyraźnej sprzeczności z wielokrotnie wskazywanymi w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego standardami prawidłowej legislacji. Niepewność sytuacji prawnej jednostki spowodowana niespójnością regulacji ustawowych, a co za tym idzie - zróżnicowanie praktyki organów stosujących prawo, musi także*

Kancelaria Adwokacka
Adwokat Beata Sprengel
tel. 790 725 552
Rachunek. Bankowy (mBank): 71 1140 2004 0000 3902 7722 6584

ul. Gimnazjalna 1,
83-200 Starogard Gdański
e-mail: adwokat@sprengel.pl

NIP 5922202140
REGON 368691690
[www: adwokat.stg.sprengel.pl](http://www.adwokat.stg.sprengel.pl)

prowadzić do naruszenia zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, wyrażonej w art. 2 Konstytucji (wyrok TK z 26.10.2005 . K 31/04).

Wyrażona w art. 7 Konstytucji RP zasada legalizmu jest elementem składowym zasady państwa prawnego zagwarantowanej w art. 2 Konstytucji. *Z konstytucyjnej zasady legalności jak również zasady demokratycznego państwa prawa wynika jednoznaczny wniosek, że w przypadku, gdy normy prawne nie przewidują wyraźnie kompetencji organu państwowego, kompetencji tej nie wolno domniemywać (uchwała TK W 7/94).* Skoro sędziego powołuje się do realizacji zadań demokratycznego państwa prawa - respektowania przepisów proceduralnych wynikających z ustaw, to sędzia przyjmuje na siebie pełną odpowiedzialność przestrzegania działania w ramach zasady legalizmu. Musi się też liczyć z pełną odpowiedzialnością wyłączenia z danej sprawy ilekroć przekroczy ramy nałożonego obowiązku przestrzegania prawa tak jako organ państwowy – art. 7 Konstytucji RP i jako obywatel – art. 83 Konstytucji RP.

W sprawie SK 35/2001 Trybunał Konstytucyjny z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP wyprowadził nakaz takiego ukształtowania procedury sądowej, ażeby spełniała wymogi sprawiedliwości. *W tych okolicznościach nie ulega wątpliwości, że bez znaczenia dla wyniku kontroli regulacji prawnej jest to, czy zasada rzetelnej procedury sądowej wywodzona będzie z klauzuli demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji) w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji ("Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd"), czy też odwrotnie - z normatywnym źródłem tej kluczowej dla rozstrzygnięcia sprawy zasady identyfikowany będzie przede wszystkim z art. 45 w związku z art. 2 Konstytucji. (postanowienie TK SK 99/06).* Wśród najistotniejszych wymogów rzetelnej i sprawiedliwie ukształtowanej procedury sądowej należy zaś wskazać m.in.

unikanie dowolności czy wręcz arbitralności sądu, gdyż jak wskazywał TK *nierzetelne procedury sądowe, nawet jeśli nie muszą prowadzić wprost do faktycznego zawieszenia obowiązywania konstytucyjnego prawa do sądu, a pośrednio do unicestwienia innych praw i wolności konstytucyjnych, których ochronę gwarantuje prawo do sądu (np. godność osobistą, życie, wolność, prawo własności), to jednak przez fakt naruszenia zaufania, jakie musi wytwarzać rzetelna procedura sądowa, muszą budzić zastrzeżenia. Uzasadnia to tezę, że sprawiedliwość proceduralna należy do istoty konstytucyjnego prawa do sądu, albowiem prawo do sądu bez zachowania standardu rzetelności postępowania byłoby prawem fasadowym (wyrok TK SK 30/05).*

Prawo do sprawiedliwego, a więc przestrzegającego zasady legalizmu i bezstronnego sądu wywodzone jest z zasady demokratycznego państwa prawa, w którym obowiązująca norma prawna jest jasna i precyzyjna, a przestrzeganie praworządności obowiązkiem wszystkich obywateli i instytucji publicznych. Dla uznania sądu za sprawiedliwy konieczne jest przestrzeganie przez sądy sprawiedliwości proceduralnej. Możliwość wyłączenia sędziego, który w czasie długotrwałego postępowania wielokrotnie narusza przepisy proceduralne czym pozbawia stronę zaufania do obiektywizmu sądu zabezpieczałoby rzeczywiste przestrzeganie wyroków sądowych. Jak wskazał TK w orzeczeniu K 11/93 *sędzia pełni specyficzną funkcję społeczną jako arbiter w konfliktach społecznych. Funkcji tej nie można utożsamić wyłącznie z prawidłowością i faktyczną bezstronnością orzecznictwa. Pełnienie roli arbitra wymaga kredytu zaufania publicznego. Sędzia pozbawiony tego zaufania nie może w sposób prawidłowy rozstrzygać konfliktów i służyć zachowaniu spokoju publicznego. Orzeczenia takiego sędziego, nawet pomimo ich obiektywnej prawidłowości, nie będą akceptowane przez strony konfliktu czy opinię publiczną. W takim ujęciu sędzia, który na skutek podjętych*

działań utracił zaufanie publiczne nie jest zdolny do dalszego sprawowania funkcji sędziego. Tym bardziej w oparciu o argumentację a maximis ad minima utrata zaufania do sędziego uchybiającego zasadom legalizmu winna skutkować wyłączeniem jego osoby od orzekania w sprawie.

Art. 49 k.p.c. w obecnym brzmieniu nie gwarantuje stronie, że zgłaszana przez nią utrata zaufania do sądu bez wskazania na okoliczności jakichkolwiek bliższych relacji sędziego z innym uczestnikiem postępowania, a jedynie z uwagi na zastrzeżenia co do przestrzegania przez sędziego ram przepisów proceduralnych *de facto* pozbawia stronę prawa od rozpoznania sprawy przez bezstronny sąd. Tym samym łamie to zasadę sprawiedliwości społecznej związanej z zasadą równości wobec prawa, godności jednostki, równego traktowania obywateli, obowiązku przestrzegania praworządności tak przez obywateli jaki organy władzy publicznej i prawa do sądu.

5. Podsumowanie

Niniejsza skarga konstytucyjna jest jedynym środkiem prawnym, który może ostatecznie doprowadzić do stanu zgodności z prawem oraz stanem praw i wolności konstytucyjnych, dlatego też wydanie przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia w przedmiocie skargi jest konieczne dla ochrony konstytucyjnych praw i wolności obywateli.

Pełnomocnik skarżącego wnosi o zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów postępowania, a kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu na rzecz kancelarii pełnomocnika, wedle norm przepisanych z uwzględnieniem podatku od towarów i usług w stawce 23%, jednocześnie oświadczając iż koszty te nie zostały uregulowane ani w całości ani w części.

Mając na uwadze powyższe wnoszę jak w petitum.

Z wyrazami szacunku

Adwokat
Beata Sprengel

Załączniki:

- 1/ a) odpis postanowienia Referendarza Sądowego Sądu Rejonowego w S
Wydział I Cywilny z dnia .05.2019 roku, sygn. akt wraz z
b) pismem Pomorskiej Izby Adwokackiej w Gdańsku z dnia .06.2019 roku , wraz z
kopertą,

- 2/ odpis pierwszej strony wniosku skarżącego w przedmiocie ustanowienia pełnomocnika z urzędu
dla sporządzenia skargi konstytucyjnej,
- 3/ a) odpis postanowienia Sądu Okręgowego w G Wydział Cywilny (sygn. akt)
wraz z
b) dokumentacją potwierdzającą datę doręczenia skarżącemu,
- 4/ a) odpis postanowienia Sądu Apelacyjnego I Wydział Cywilny (sygn. akt)
wraz z
b) dokumentacją potwierdzającą datę doręczenia skarżącemu,

- 5/ odpis skargi konstytucyjnej wraz z załącznikami w 4 egzemplarzach.

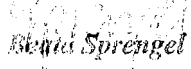
Załączniki do skargi konstytucyjnej:

1/

- a) odpis postanowienia Referendarza Sądowego Sądu Rejonowego w
S Wydział I Cywilny z dnia .05.2019 roku, sygn.
akt

wraz z

- b) pismem Pomorskiej Izby Adwokackiej w Gdańsku z dnia .06.2019 roku
, wraz z kopertą.

Adwokat

Beata Sprengel